

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Persoonsbegeleider

////////////////////////////////////
BK-0445-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Persoonsbegeleider

Deze benaming komt niet voor in de Competent fiche "K120701 Sociaal-educatief werk"

1.2 DEFINITIE

De persoonsbegeleider begeleidt het wonen, werken, leren en vrije tijd van de cliënt in de dagdagelijkse context vanuit een hulpverlenende grondhouding van respect, empathie en aanvaarding teneinde de kwaliteit van leven/bestaan van de cliënt te ondersteunen.

1.3 EXTRA INFORMATIE

De persoonsbegeleider begeleidt cliënten op een operationeel uitvoerend niveau. Zelfkennis, inlevingsvermogen, openheid, betrokkenheid en discretie zijn heel belangrijk in een dagelijkse begeleiding die vertrekt vanuit de dagdagelijkse leefomgeving en de vraag van de cliënt. De persoonsbegeleider bouwt een vertrouwensrelatie op met de cliënt en vervult hierbij een belangrijke signaalfunctie naar het team en de leidinggevende toe over het dagdagelijks functioneren van de cliënt.

Om deze signaalfunctie degelijk te vervullen, beschikt de persoonsbegeleider over een theoretische kennis die de belangrijkste begrippen uit het domein van de zorg en ondersteuning omvat. Hierdoor is de persoonsbegeleider in staat om een constructieve bijdrage te leveren op teamoverleg en om relevante gegevens te interpreteren.

De persoonsbegeleider functioneert autonoom binnen een afgelijnd kader en gaat met vragen of problemen naar de leidinggevende of het team. Samenwerken en rapporteren zijn heel belangrijk bij de uitvoering van het beroep.

Zowel in de context van een hiërarchische organisatie als in organisaties met zelforganiserende teams* neemt de persoonsbegeleider een ondersteunende rol op.

* Zelforganiserende teams:

In zelforganiserende teams zijn meerdere medewerkers gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van een taak of activiteit. Het onderscheid met 'gewone teams' zit erin dat de functionele

indeling die in reguliere teams geldt, in zelfsturende teams vaak achterwege blijft. Alle medewerkers verrichten in principe alle voorkomende taken in het team. Binnen een zelfsturend team is er bovendien meestal geen vaste teamleider: per taak of activiteit neemt een teamlid eventueel de coördinatie op zich.

Zelfzorg is de capaciteit om zorgzaam om te gaan met zichzelf, om zich bewust te zijn van de eigen noden en behoeften, en om hier voldoende aandacht aan te schenken. Een zorgverlener die aan zelfzorg doet kent en respecteert de eigen grenzen.

Cliëntgroepen*:

- Kinderen
- Jongeren
- Volwassenen
- Bejaarden
- Personen met een beperking
- ...

*personen van alle leeftijden met variabele hulpvraag, rekening houdend met de sociale, psychologische, culturele, biologische en fysieke (omgevings)karakteristieken

Contexten:

- Bijzondere jeugdzorg
- Voorzieningen voor personen met een handicap
- Kinder- en jeugdpsychiatrie
- Eerste lijn algemeen welzijnswerk
- Ouderenzorg
- Kinderziekenhuis
- School
- Jeugdrechtbank
- OCMW
- ...

Hulpvragen:

- Wonen
- Werken
- Vrije tijd
- Leren

1.4 SECTOREN

- Social profit (PC318 Diensten voor gezins- en bejaardenhulp, PC319 Opvoedings- en huisvestigingsinrichtingen en -diensten, PC327 Beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen en maatwerkbedrijven, PC329 Socio-culturele sector, PC330 Gezondheidsinrichtingen en -diensten, PC331 Vlaamse welzijns- en gezondheidssector)

1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

De Vierklaver

VIVO (Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding)

1.6 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): K120701 Sociaal-educatief werk, 31 januari 2014

Relatie tot het referentiekader

Uit de Competent-fiche K 120101 Sociaal-educatief werk (m/v) werden volgende activiteiten geselecteerd:

- Gebruikt de verzamelde aangeleverde informatie over de situatie van de cliënt
- Voert het ondersteuningsplan uit samen met de cliënt en zijn omgeving
- Ondersteunt en begeleidt de dagdagelijkse activiteiten (wonen, leren, werken en vrije tijd) en voor de cliënt en de cliëntgroep en interenieert bij conflicten of incidenten
- Werkt mee aan activiteiten die de participatie van de cliënt in de omgeving verhoogt
- Signaleert aan de leidinggevende indicaties van een noodsituaties

De formulering van de competenties en de onderliggende vaardigheden werden aangepast aan de gebruikelijke terminologie in de sector en aangevuld met input aangeleverd door de arbeidsmarktactoren die betrokken werden bij de totstandkoming van het dossier. Bij elke activiteit werden overbodige vaardigheden geschrapt of verplaatst naar een andere activiteit. Ontbrekende vaardigheden werden toegevoegd.

Op basis van de gehanteerde referentiekaders werden eveneens ontbrekende activiteiten toegevoegd:

- Werkt volgens de wettelijke reglementeringen en procedure(s)
- Handelt professioneel en volgens de deontologische principes
- Werkt samen in (multidisciplinair) teamverband
- Communiqueert professioneel en empathisch met de cliënt en het cliëntstelsel
- Plant en de eigen activiteiten
- Bouwt eigen deskundigheid op
- Gaat correct om met diversiteit
- Voert EHBO uit bij noodsituaties
- Geeft input bij de opmaak van het ondersteuningsplan

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
1. Werkt volgens de wettelijke reglementeringen en procedure(s)				
• Verleent hulp binnen de grenzen van het wetgevend en professioneel kader	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van begrippen met betrekking tot relevante wetgeving • Basiskennis van rapporteringstechnieken
• Werkt volgens afspraken binnen het team en de organisatie	✓			
• Volgt aanwijzingen van de leidinggevende op	✓			
• Rapporteert aan de leidinggevende	✓			
• Werkt mee aan de realisatie van de doelstellingen van het eigen team	✓			
2. Handelt professioneel en volgens de deontologische principes				
• Handelt volgens de professionele, ethische en deontologische principes	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van beroepsethiek en deontologische code • Basiskennis van sociaal-culturele eigenschappen van de verschillende doelgroepen • Basiskennis van methodische technieken • Kennis van het eigen referentiekader
• Handelt bewust van eigen waarden en normen	✓			
• Respecteert de mening en wensen van de cliënt	✓			
• Bouwt een relatie op met respect voor de medische, sociale en culturele achtergrond van de cliënt	✓			
• Voert activiteiten uit ter ondersteuning van de empowerment van de cliënt	✓			
• Ondersteunt de participatie van de cliënt in de samenleving	✓			
• Respecteert het beroepsgeheim conform het wettelijk kader	✓			
• Verzorgt de eigen persoonlijke hygiëne en zorgt voor een verzorgd voorkomen	✓			
3. Werkt samen in (multidisciplinair) teamverband				
• Werkt multidisciplinair samen om de	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van de belangrijkste verantwoordelijkheden van de

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
gemeenschappelijke doelstellingen van de hulpverlening te verwezenlijken in een klimaat van respect en vertrouwen				disciplines en partners waarmee wordt samengewerkt <ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van vergadertechnieken • Basiskennis van interdisciplinair werken • Basiskennis van vakterminologie • Kennis van sociale vaardigheden
<ul style="list-style-type: none"> • Maakt het eigen professionele standpunt kenbaar tijdens overleg met het multidisciplinaire team 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Deelt gegevens met collega's 	✓			
4. Communiceert professioneel en empathisch met de cliënt en het cliëntsysteem				
<ul style="list-style-type: none"> • Gaat op empathische wijze om met de cliënt waarbij de nodige afstand bewaard wordt om een professionele relatie te behouden 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van sociaal-culturele eigenschappen van de verschillende doelgroepen • Kennis van gesprekstechnieken (familiegesprek, motiverende gespreksvoering) • Kennis van sociale vaardigheden • Kennis van het eigen referentiekader • Kennis van de Nederlandse taal om op deskundige wijze het beroep uit te oefenen
<ul style="list-style-type: none"> • Luistert actief zonder een waardeoordeel te vellen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Past het taalgebruik aan in functie van de cliënt 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Vergewist zich ervan dat hij/zij de cliënt correct begrepen heeft 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Moedigt de cliënt aan tot zelfredzaamheid 	✓			
5. Gaat correct om met diversiteit				
<ul style="list-style-type: none"> • Eerbiedigt de persoonlijke levenssfeer van de cliënt en het cliëntensysteem zonder discriminatie op grond van ideologische, godsdienstige en filosofische overtuiging of lidmaatschap of enig ander criterium op grond waarvan kan worden gediscrimineerd 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van diversiteit: sociale (economische status, opleidingsniveau...), etnische, religieuze of filosofische achtergrond, seksuele geaardheid, gender...
<ul style="list-style-type: none"> • Past de eigen hulpverleningsstijl aan ten aanzien van de cliënt 	✓			
6. Bouwt eigen deskundigheid op				
<ul style="list-style-type: none"> • Leert via feedback en zelfreflectie 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van professionele fora • Basiskennis van relevante informatiebronnen • Basiskennis van
<ul style="list-style-type: none"> • Doet aan zelfzorg 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Neemt deel aan vormingsactiviteiten • Wisselt tips en ervaringen uit met collega's om te leren van elkaars deskundigheid 	✓			reflectietechnieken
7. Plant de eigen activiteiten				
<ul style="list-style-type: none"> • Plant de eigen activiteiten die afgesproken zijn met de leidinggevende • Voert zelfstandig de afgesproken taken uit en neemt hiervoor de verantwoordelijkheid 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van planningstechnieken
8. Voert EHBO uit bij noodsituaties				
<ul style="list-style-type: none"> • Herkent levensbedreigende situaties en grijpt in conform de voorgeschreven procedure • Zorgt voor veiligheid van de cliënt • Alarmeert interne verantwoordelijken of externe hulpdiensten volgens de ernst en toestand van de cliënt • Past de noodzakelijke eerste hulp toe • Voert BLS (basic life support) met en zonder AED (automatische externe defibrillator) uit 		✓		<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van EHBO
9. Gebruikt de verzamelde aangeleverde informatie over de situatie van de cliënt				
<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteert informatie over de cliënt • Vangt signalen van de cliënt of de omgeving op, en overlegt hierover met team- en stafmedewerkers • Ontvangt basisgegevens over de cliënt met betrekking tot risicogedrag, mogelijkheden en beperkingen... • Bouwt een (tijdelijke) vertrouwensrelatie met de cliënt op met respect voor de eigenheid van de cliënt en zijn context 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van psychosociale wetenschappen • Basiskennis van observatietechnieken • Kennis van luister- en omgangstechnieken en communicatiehulpmiddelen (inclusief digitale vormen hiervan) • Kennis van cliëntgroepen: personen van alle leeftijden met variabele hulpvraag, rekening houdend met de sociale, psychologische, culturele,

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
				biologische en fysieke (omgevings)karakteristieken
10. Geeft input bij de opmaak van het ondersteuningsplan				
<ul style="list-style-type: none"> Vangt signalen op over de noden en verwachtingen van de cliënt 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van technieken rond vraagverduidelijking Basiskennis van een ondersteuningsplan Basiskennis van de sociale kaart Kennis van cliëntgroepen: personen van alle leeftijden met variabele hulpvraag, rekening houdend met de sociale, psychologische, culturele, biologische en fysieke (omgevings)karakteristieken
<ul style="list-style-type: none"> Rapporteert welke noden en verwachtingen de cliënt heeft 	✓			
11. Voert het ondersteuningsplan uit samen met de cliënt en zijn omgeving				
<ul style="list-style-type: none"> Begeleidt en ondersteunt de cliënt in het realiseren van hun doelen 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van een ondersteuningsplan Basiskennis van pedagogische technieken Kennis van technieken voor conflictvoorkoming en -beheersing Kennis van zelfbeheersings- en kalmeringstechnieken Kennis van diverse methodieken en werkvormen m.b.t. hulpverlening en veranderingsprocessen (vb. motivatiestrategieën, veranderstrategieën...)
<ul style="list-style-type: none"> Moedigt de cliënt aan tot zelfredzaamheid 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Onderhoudt een vertrouwensrelatie met de cliënt 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Draagt bij aan een klimaat van veiligheid, regelmaat, geborgenheid, openheid en structuur 	✓			
12. Ondersteunt en begeleidt de dagdagelijkse activiteiten (wonen, leren, werken en vrije tijd) en voor de cliënt en de cliëntgroep en intervenueert bij conflicten of incidenten				
<ul style="list-style-type: none"> Hanteert consequent de leefregels binnen de groep en de regels van de instelling 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van pedagogische technieken Basiskennis van groepsdynamische processen Kennis van cliëntgroepen:
<ul style="list-style-type: none"> Ondersteunt bij het structureren van de dagelijkse activiteiten 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Ondersteunt de cliënt bij het aangaan van sociale contacten 	✓			personen van alle leeftijden met variabele hulpvraag, rekening houdend met de sociale, psychologische, culturele, biologische en fysieke (omgevings)karakteristieken <ul style="list-style-type: none"> Kennis van technieken voor conflictvoorkoming en -beheersing Kennis van zelfbeheersings- en kalmeringstechnieken
<ul style="list-style-type: none"> Begeleidt cliënten bij de hygiënische verzorging 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Ziet erop toe dat tijdig naar werk of school wordt vertrokken 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Begeleidt de vrijetijdsbesteding op maat van de cliënt 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Ondersteunt de autonomie en ontwikkelingskansen van de cliënten zoveel mogelijk 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Reageert op situaties die uit de hand dreigen te lopen 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> Herkennt en reageert op signalen met betrekking tot de gezondheidstoestand 	✓			
13. Werkt mee aan activiteiten die de participatie van de cliënt in de omgeving verhoogt				
<ul style="list-style-type: none"> Werkt mee aan het opzetten van sociale activiteiten 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van technieken voor community building (vb. buurtvervlochtening)
<ul style="list-style-type: none"> Informeert de omgeving 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Betrekt de omgeving 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Nodigt de omgeving uit voor activiteiten 	✓			
14. Signaleert aan de leidinggevende indicaties van noodsituaties				
<ul style="list-style-type: none"> Herkennt signalen van psychosociale en gezondheidsrisicosituaties 		✓		<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van de sociale kaart Basiskennis van psychosociale risicosituaties (verslaving, verwaarlozing, suïcide...) Kennis van gesprekstechnieken (familiegesprek, motiverende gespreksvoering) Kennis van EHBO
<ul style="list-style-type: none"> Signaleert noodsituaties aan de leidinggevende 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> Overlegt met de leidinggevende over verdere stappen 	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van begrippen met betrekking tot relevante wetgeving
- Basiskennis van rapporteringstechnieken
- Basiskennis van beroepsethiek en deontologische code
- Basiskennis van sociaal-culturele eigenschappen van de verschillende doelgroepen
- Basiskennis van methodische technieken
- Basiskennis van de belangrijkste verantwoordelijkheden van de disciplines en partners waarmee wordt samengewerkt
- Basiskennis van vergadertechnieken
- Basiskennis van interdisciplinair werken
- Basiskennis van vakterminologie
- Basiskennis van diversiteit: sociale (economische status, opleidingsniveau...), etnische, religieuze of filosofische achtergrond, seksuele geaardheid, gender...
- Basiskennis van professionele fora
- Basiskennis van relevante informatiebronnen
- Basiskennis van reflectietechnieken
- Basiskennis van planningstechnieken
- Basiskennis van psychosociale wetenschappen
- Basiskennis van observatietechnieken
- Basiskennis van technieken rond vraagverduidelijking
- Basiskennis van een ondersteuningsplan
- Basiskennis van pedagogische technieken
- Basiskennis van groepsdynamische processen
- Basiskennis van technieken voor community building (vb. buurtvervlochten)
- Basiskennis van de sociale kaart
- Basiskennis van psychosociale risicosituaties (verslaving, verwaarlozing, suïcide...)

- Kennis van gesprekstechnieken (familiegesprek, motiverende gespreksvoering)
- Kennis van sociale vaardigheden
- Kennis van het eigen referentiekader
- Kennis van de Nederlandse taal om op deskundige wijze het beroep uit te oefenen
- Kennis van EHBO
- Kennis van luister- en omgangstechnieken en communicatiehulpmiddelen (inclusief digitale vormen hiervan)
- Kennis van cliëntgroepen: personen van alle leeftijden met variabele hulpvraag, rekening houdend met de sociale, psychologische, culturele, biologische en fysieke (omgevings)karakteristieken
- Kennis van technieken voor conflictvoorkoming en -beheersing
- Kennis van zelfbeheersings- en kalmeringstechnieken
- Kennis van diverse methodieken en werkvormen m.b.t. hulpverlening en veranderingsprocessen (vb. motivatiestrategieën, veranderstrategieën...)

Cognitieve vaardigheden

- Verleent hulp binnen de grenzen van het wetgevend en professioneel kader

- Werkt volgens afspraken binnen het team en de organisatie
- Volgt aanwijzingen van de leidinggevende op
- Rapporteert aan de leidinggevende
- Werkt mee aan de realisatie van de doelstellingen van het eigen team
- Handelt volgens de professionele, ethische en deontologische principes
- Handelt bewust van eigen waarden en normen
- Respecteert de mening en wensen van de cliënt
- Bouwt een relatie op met respect voor de medische, sociale en culturele achtergrond van de cliënt
- Voert activiteiten uit ter ondersteuning van de empowerment van de cliënt
- Ondersteunt de participatie van de cliënt in de samenleving
- Respecteert het beroepsgeheim conform het wettelijk kader
- Verzorgt de eigen persoonlijke hygiëne en zorgt voor een verzorgd voorkomen
- Werkt multidisciplinair samen om de gemeenschappelijke doelstellingen van de hulpverlening te verwezenlijken in een klimaat van respect en vertrouwen
- Maakt het eigen professionele standpunt kenbaar tijdens overleg met het multidisciplinaire team
- Deelt gegevens met collega's
- Gaat op empathische wijze om met de cliënt waarbij de nodige afstand bewaard wordt om een professionele relatie te behouden
- Luistert actief zonder een waardeoordeel te vellen
- Past het taalgebruik aan in functie van de cliënt
- Vergewist zich ervan dat hij/zij de cliënt correct begrepen heeft
- Moedigt de cliënt aan tot zelfredzaamheid
- Eerbiedigt de persoonlijke levenssfeer van de cliënt en het cliëntensysteem zonder discriminatie op grond van ideologische, godsdienstige en filosofische overtuiging of lidmaatschap of enig ander criterium op grond waarvan kan worden gediscrimineerd
- Past de eigen hulpverleningsstijl aan ten aanzien van de cliënt
- Leert via feedback en zelfreflectie
- Doet aan zelfzorg
- Neemt deel aan vormingsactiviteiten
- Wisselt tips en ervaringen uit met collega's om te leren van elkaars deskundigheid
- Plant de eigen activiteiten die afgesproken zijn met de leidinggevende
- Voert zelfstandig de afgesproken taken uit en neemt hiervoor de verantwoordelijkheid
- Zorgt voor veiligheid van de cliënt
- Interpreteert informatie over de cliënt
- Vangt signalen van de cliënt of de omgeving op, en overlegt hierover met team- en stafmedewerkers
- Ontvangt basisgegevens over de cliënt met betrekking tot risicogedrag, mogelijkheden en beperkingen...
- Bouwt een (tijdelijke) vertrouwensrelatie met de cliënt op met respect voor de eigenheid van de cliënt en zijn context
- Vangt signalen op over de noden en verwachtingen van de cliënt
- Rapporteert welke noden en verwachtingen de cliënt heeft
- Begeleidt en ondersteunt de cliënt in het realiseren van hun doelen
- Moedigt de cliënt aan tot zelfredzaamheid
- Onderhoudt een vertrouwensrelatie met de cliënt
- Draagt bij aan een klimaat van veiligheid, regelmaat, geborgenheid, openheid en structuur
- Hanteert consequent de leefregels binnen de groep en de regels van de instelling

- Ondersteunt bij het structureren van de dagelijkse activiteiten
- Ondersteunt de cliënt bij het aangaan van sociale contacten
- Begeleidt cliënten bij de hygiënische verzorging
- Ziet erop toe dat tijdig naar werk of school wordt vertrokken
- Begeleidt de vrijetijdsbesteding op maat van de cliënt
- Ondersteunt de autonomie en ontwikkelingskansen van de cliënten zoveel mogelijk
- Herkent en reageert op signalen met betrekking tot de gezondheidstoestand
- Werkt mee aan het opzetten van sociale activiteiten
- Informeert de omgeving
- Betreft de omgeving
- Nodigt de omgeving uit voor activiteiten
- Overlegt met de leidinggevende over verdere stappen

Probleemoplossende vaardigheden

- Herkent levensbedreigende situaties en grijpt in conform de voorgeschreven procedure
- Alarmeert interne verantwoordelijken of externe hulpdiensten volgens de ernst en toestand van de cliënt
- Past de noodzakelijke eerste hulp toe
- Voert BLS (basic life support) met en zonder AED (automatische externe defibrillator) uit
- Reageert op situaties die uit de hand dreigen te lopen
- Herkent signalen van psychosociale en gezondheidsrisicosituaties
- Signaleert noodsituaties aan de leidinggevende

Motorische vaardigheden

Omgevingscontext

- Het beroep van de persoonsbegeleider kan in verschillende soorten voorzieningen en settings worden uitgeoefend: o.a. in multifunctionele centra, een dagcentrum of in de eigen woonomgeving van de cliënt. De ondersteuning en begeleiding kan residentieel, semi-residentieel of ambulante gebeuren. De meerderheid van de begeleiders voert hun werkzaamheden uit in een vaste werkomgeving.
- Het wisselende aspect voor de persoonsbegeleider is gesitueerd binnen de cliëntgroep waarmee ze geconfronteerd worden
- De uitoefening van het beroep vergt flexibiliteit en stressbestendigheid omwille de variatie binnen de cliëntgroep
- De persoonsbegeleider kan zich aanpassen aan en flexibel opstellen bij wisselende werkomstandigheden (inhoud werk en wisselende dienstroosters)
- De persoonsbegeleider dient te kunnen werken in teamverband, multidisciplinair verband en/of op individuele basis
- Bij dit beroep wordt er door alle begeleiders meegebouwd aan een cultuur van collegialiteit, welzijn, respect binnen de professionele relaties
- De persoonsbegeleider beschikt over een positieve inzet en engagement t.o.v. de hulverlening
- De sector kent reglementeringen betreffende kwaliteitszorg...
- In dit beroep moet de persoonsbegeleider zorg dragen voor de eigen draagkracht en het eigen welbevinden. De begeleider geeft tijdig aan wanneer de draagkracht dreigt overschreden te worden en is bereid hieraan preventief te werken.

Handelingscontext

- De persoonsbegeleider handelt, binnen het afgesproken kader dat vertaald werd naar concrete werkafspraken. De begeleider neemt hierbij de volledige verantwoordelijkheid voor het eigen werk en is zich bewust van de eigen professionele grenzen.
- De persoonsbegeleider interpreteert concrete en abstracte gegevens over de cliënt binnen een afgelijnd kader
- De persoonsbegeleider handelt oplossingsgericht in een combinatie van wisselende contexten.
- De persoonsbegeleider gaat vaak frequente en langdurige contacten aan met de cliënt en/of het cliëntsysteem
- De persoonsbegeleider werkt cliëntgericht waarbij het verhaal van de cliënt het uitgangspunt is
- De persoonsbegeleider dient op empathische wijze om te gaan met de cliënt
- De persoonsbegeleider bevordert in de contacten veiligheid, regelmaat, geborgenheid, openheid en structuur
- De persoonsbegeleider gaat voorzichtig en respectvol om met de cliënt
- De persoonsbegeleider geeft tijdig grenzen aan t.o.v. de cliënt en respecteert zelf ook de grenzen van de cliënt
- De persoonsbegeleider moet constructief kunnen omgaan met cliënten, klachten en/of specifieke verwachtingen
- De persoonsbegeleider is zich bewust van de impact van de eigen handelingen op de cliënt
- De persoonsbegeleider is zich bewust van de eigen referentiekader/eigen leefwereld op het eigen handelen
- De persoonsbegeleider wisselt op constructieve en transparante wijze informatie uit met de andere actoren conform het deontologisch kader
- De persoonsbegeleider werkt constructief samen met de collega's, de leidinggevende en andere actoren
- De persoonsbegeleider dient de gemaakte afspraken, de wetgeving en de kwaliteitsprincipes te respecteren
- De persoonsbegeleider handelt discreet conform de professionele, ethische en deontologische principes
- De persoonsbegeleider toont zin voor initiatief binnen het afgesproken kader en de grenzen van het wetgevend en professioneel kader tijdens de dagdagelijkse werkzaamheden, probleemsituaties...
- De persoonsbegeleider moet kwaliteitsvol handelen
- De persoonsbegeleider moet bijblijven met de ontwikkelingen binnen de sector, dit vergt levenslang leren en het volgen van aangeboden opleidingen
- De persoonsbegeleider dient de eigen werkzaamheden te organiseren binnen het operationeel vertaalde afsprakenkader
- De persoonsbegeleider moet het positief imago van zijn organisatie uitstralen
- De persoonsbegeleider heeft aandacht voor een hygiënisch voorkomen en een verzorgd taalgebruik

Autonomie

Is zelfstandig in

- Het uitvoeren van het ondersteuningsplan conform de concreet vertaalde afspraken met de cliënt en het team
- Het zeer praktisch ondersteunen en begeleiden van de dagdagelijkse activiteiten (wonen, leren, werken en vrije tijd) voor de cliënt
- Het aanmoedigen van de cliënt bij het leggen van contacten in hun netwerk
- Het plannen van de eigen activiteiten die afgesproken zijn met de leidinggevende

Is gebonden aan

- Wettelijke reglementeringen en procedure(s)
- Protocollen
- Het beroepsgeheim
- Het ondersteuningsplan
- Concreet vertaald afsprakenkader
- Concrete werkafspraken met de leidinggevende en het team

Doet beroep op

- Het multidisciplinair team, eventueel het zelforganiserende team, de leidinggevende, collega's, de cliënt, externen en de omgeving van de cliënt voor advies en samenwerking
- Externe hulpbronnen

Verantwoordelijkheid

- Werkt volgens de wettelijke reglementeringen en procedure(s)
- Handelt professioneel en volgens de deontologische principes
- Werkt samen in (multidisciplinair) teamverband
- Communiceert professioneel en empathisch met de cliënt en het cliëntsysteem
- Gaat correct om met diversiteit
- Bouwt eigen deskundigheid op
- Plant de eigen activiteiten
- Voert EHBO uit bij noodsituaties
- Gebruikt de verzamelde aangeleverde informatie over de situatie van de cliënt
- Geeft input bij de opmaak van het ondersteuningsplan
- Voert het ondersteuningsplan uit samen met de cliënt en zijn omgeving
- Ondersteunt en begeleidt de dagdagelijkse activiteiten (wonen, leren, werken en vrije tijd) en voor de cliënt en de cliëntgroep en intervineert bij conflicten of incidenten
- Werkt mee aan activiteiten die de participatie van de cliënt in de omgeving verhoogt
- Signaleert aan de leidinggevende indicaties van noodsituaties

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen (wettelijke) attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

Tewerkstelling

De sector schat dat er bijna 22.000 opvoeders tewerkgesteld zijn in de sector. In PC 319.01 zijn in totaal 30246,8 vte's tewerkgesteld. Subsectoren die opvoeders tewerkstellen zijn:

- gehandicaptenzorg (ongeveer 75 procent)
- bijzondere jeugdbijstand (16 procent)
- CAW's (6 procent)

Het aandeel begeleidend personeel in deze subsectoren wordt geschat op 74,14 procent. Bijgevolg wordt het aantal opvoeders dat tewerkgesteld is in deze sectoren geschat op 21740,5vte.

Vacatures

I. Aantal vacatures (in het 'normaal economisch circuit zonder uitzendopdrachten' en indien beschikbaar het aantal vacatures voor uitzendopdrachten) en aandeel in de sector

i. Spreiding over de betrokken sectoren

Ontvangen vacatures 2017		Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	St. Niklaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	Buiten Vlaanderen	TOTAAL	Openstaande vacatures
NEC zonder uitzendopdr.	PC1810 Opvoeder begeleider																
	NEC zonder uitzendopdr. rechtstreeks aan VDAB gemeld																
	01. Primaire sector								1								1
	02. Dranken, voeding en tabak							1									1
	11. Overige industrie				2			1			32						35
	16. Horeca en toerisme							1			3						4
	19. Zakelijke dienstverlening					19				1	4						24
	21. Diensten aan personen	2	4	3			1	3	1	1	9	2	1	1			28
	22. Ontspanning, cultuur en sport										3						3
	23. Openbare besturen			1	8		2		2			19	7	1			40
	24. Onderwijs	41	3	3	1	7	9	47	11	4	72	20		10			228
	25. Gezondheidszorg	11	7	3	10	9	6	2	7	5	19	4	6	1	17		107
	26. Maatschappelijke dienstverlening	464	221	116	145	193	112	122	66	82	293	91	73	76	66		2120
	27. Overige dienstverlening	2					1										
	Totaal	520	235	126	166	228	131	177	87	94	435	136	87	89	83	2594	177
	11. Overige industrie										1						
	20. Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	5	4	1		3		6		2	2		5				2
	Totaal	5	4	1		3		6		2	3		5				29
TOTAAL		525	239	127	166	231	131	183	87	96	438	136	92	89	83	2623	179

ii. Aantal openstaande vacatures (aantal, spreiding, evolutie)

- Openstaande vacatures (aantal, evolutie)

Jaartal	Jan 2017	Febr 2017	Maa 2017	Apr 2017	Mei 2017	Juni 2017	Juli 2017	Aug 2017	Sept 2017	Okt 2017	Nov 2017	Dec 2017
NEC zonder uitzendopdr.	146	121	147	195	243	204	207	227	151	185	205	177
Uitzendopdr.	3	2	4	1	0	5	4	5	2	1	3	2
TOTAAL	149	123	151	196	243	209	211	232	153	186	208	179

- Openstaande vacatures (aantal, spreiding)

Regio	Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	St. Nikolaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	Buiten Vlaanderen	TOTAAL
NEC zonder uitzendopdr.	40	17	8	7	15	13	6	10	6	3	18	8	5	5	170
Uitzendopdrachten	1							1							2
TOTAAL	41	17	8	7	15	13	6	11	6	3	18	8	5	5	172

II. Evolutie van het aantal vacatures (in de tijd)

Jaartal	2013	2014	2015	2016	2017
NEC zonder uitzendopdr.	1779	1684	1842	2272	2821
Uitzendopdr.	15	21	85	37	29
TOTAAL	1794	1705	1927	2309	2850

III. Spreiding van het aantal vacatures per provincie en/of regio

Regio	Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	St. Nikolaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	Buiten Vlaanderen	Totaal
NEC zonder uitzendopdr.	520	235	126	166	228	131	177	87	94	435	136	87	89	83	2594
Uitzendopdr.	5	4	1		3		6		2	3		5			29
TOTAAL	525	239	127	166	231	131	183	87	96	438	136	92	89	83	2622

IV. Aantal niet werkende werkzoekenden

Beroep	Antwerpen-Boom	Mechelen	Turnhout	Leuven	Vilvoorde	Brugge	Kortrijk-Roeselare	Oostende-Ieper	Aalst-Oudenaarde	Gent	S.L.Niklaas-Dendermonde	Limburg Oost	Limburg West	TOTAAL
TOTAAL	429	165	194	196	135	117	172	115	137	346	130	202	237	2575

V. Knelpuntberoep i. Zo ja, duiding oorzaak (kwantitatief/kwalitatief)

Het beroep is geen knelpuntberoep.

4. Samenhang

Orthopedagogisch begeleider

Persoonsbegeleider